

China

Chinese feesten

China

- Chinese feesten -

Paragraaf I

Welk feest is het meest kenmerkend voor China?

Deze paragraaf gaat over het meest kenmerkende feest voor China, het Nieuwjaarsfeest.

Paragraaf I.1 Het Nieuwjaarsfeest

Het bekendste feest in China is het Nieuwjaars- of lentefeest. Ook wel Voorjaarsfestival genoemd, omdat het samenvalt met de ploeg- en zaaitijd. Ze vieren dan het Nieuwe Maanjaar. Tijdens dit feest dragen dansers een lange draak door de straten, onder begeleiding van veel luid knallend vuurwerk dat boze geesten moet verjagen. Het feest wordt al meer dan 2000 jaar gevierd en is een echt familie- en dorpsfeest. Deuropeningen worden vanouds versierd met handgeschreven gedichten op stroken rood papier. Deze moeten voor geluk en voorspoed in het nieuwe jaar zorgen. Voorop in een Chinese nieuwjaarsoptocht loopt vaak een leeuw of draak. Dansers dragen die, met begeleiding van bekkens.

Dit feest wordt wel het 'feest der feesten' genoemd. In de dagen vóór het feest wordt de 'Keukengod' met offers mild gestemd, zodat hij de Jade-keizer (de opperste hemelgod) een gunstig 'jaarrapport' over het gezin zal uitbrengen en het opnieuw zijn bescherming zal geven. De dag voor het Nieuwjaar wordt het huis grondig schoongeveegd. Dat mag nooit op nieuwjaarsdag zelf gebeuren, want dan loop je het risico dat je met het vuil tegelijk ook de voorspoed-brengende geesten het huis uitveegt! Bij de verwachting van voorspoed helpen de Chinezen heel wat handjes mee. Er wordt voor velen écht een nieuw begin gemaakt. De huizen krijgen echt een complete schoonmaakbeurt, waarbij zelfs oude meubels worden vervangen, men nieuwe kleren maakt of koopt, de rijstmanden en provisiekast goed gevuld zijn en bepaalde schulden terug worden betaald. Hiermee halen ze een soort garantie voor geluk en voorspoed over zich.

Knallend vuurwerk, bedoeld om de boze geesten de schrik op het lijf te jagen, luidt het nieuwe jaar in. Volgens legenden was Nian (net als het Chinese woord voor 'jaar' uitgesproken als [njen]) een mensetend prooidier in het oude China, dat ongemerkt huizen kon binnendringen. Heel het jaar verbleef Nian in de diepe zee en kwam alleen bij de overgang van Oud- op Nieuwjaar tevoorschijn. Al gauw leerden de Chinezen dat Nian gevoelig was voor hard lawaai en de kleur rood, en zij verdreven hem met explosies, vuurwerk, Chinese leeuwen en veelvuldig gebruik van de kleur rood in het huis. Deze gebruiken leidden tot de eerste nieuwjaarsvieringen. In de tempels wordt met bundels wierookstokjes en andere geschenken Boeddha's gunst ingeroepen.

De belangrijkste dag van het feest is misschien wel oudjaarsavond, als familieleden samenkomen om te eten. Kinderen die niet thuis wonen, proberen voor deze maaltijd thuis te zijn. Dit leidt soms tot grote migratiestromen. Ook liggen vele fabrieken aan de Chinese kustprovincies een week stil. Er komen bijzondere gerechten op tafel. Na het avondeten blijven de familieleden zitten praten of doen spelletjes tot de vroege uurtjes. De volgende dag brengt men in zijn nieuwe kleren (!) een bezoek aan verwanten en vrienden. Er worden

China

- Chinese feesten -

vooral heldere kleuren gedragen, en uiteraard veel rood. De feesten kunnen wel twee weken lang duren.

Een aantal extra activiteiten die worden gedaan, zijn:

De afbeelding van de 'Keukengod' verbranden;

Een Nieuwjaarstekening ophangen;

Zich wassen met gekookt water van pomelobladeren;

Wierook branden voor de voorouders;

Nieuwjaarsbloemen kopen;

Op de 1^e tot 3^e dag van het nieuwe jaar geen schoenen kopen en geen messen en scharen gebruiken;

Op de 3^e dag gaan getrouwde vrouwen op bezoek bij hun eigen vader en moeder.

Paragraaf 2

Welke feesten worden er naast het Chinees Nieuwjaar nog meer gevierd?

Naast het Chinees Nieuwjaar dat de Chinezen aan het begin van de lente vieren, zijn er nog een aantal andere kenmerkende feesten voor de Chinezen als het Lentefestival, het Lantaarnfestival, het feest van Qingming, de grafschoonmaakdag, het drakenbootfeest, de Zeven Zusters Dag, Chung Yuan, het Maanfeest, het Chung Yeung feest en het feest van de Winterzonnewende. Daarnaast zijn er ook nog etnische minderheden die hun eigen feesten vieren.

Paragraaf 2.1 Feesten tijdens het Lentefestival, het Lantaarnfestival en het feest van Qingming

Op de zevende dag van het Lentefestival, het Chinees Nieuwjaar, vindt de Yan Yat (ieders verjaardag) plaats. Op deze dag is iedereen jarig en wordt iedereen een jaartje ouder, omdat bij de schepping van hemel en aarde op de zevende dag de mens werd geschapen. Op deze dag eet men zeer dun gesneden rauwe vis.

De verjaardag van de Jade Keizer vindt plaats op de negende dag van het Lentefeest. De Chinezen geloven dat de Jade Keizer de heerser is over alle goden in de hemel. Op deze bijzondere dag krijgt de Jade Keizer veel offergaven. Dit begint al bij de dageraad en is pas om vier uur de volgende morgen afgelopen. De hele familie is hierbij aanwezig.

Het Lantaarnfestival wordt ieder jaar op de 15e dag van de eerste maanmaand gevierd. Deze dag is de afsluiting van het Lentefestival. Tijdens dit festival vinden er nachtelijke parades van gekleurde, papieren lantaarns plaats die onwerkelijke taferelen scheppen. Het geloof is dat op de eerste volle maan van het nieuwe jaar de mens de geesten kan zien vliegen door de lucht. Daarom gaat men 's nachts naar buiten om de geesten op te zoeken. Wat ook kenmerkend is, is dat tijdens deze feesten ieder gezin gevulde rijstballen eet die eenheid en gezinsharmonie symboliseren. Op straat zijn er ondertussen shows te zien, zoals bijvoorbeeld de bekende leeuwensdansen. Deze dans werd vroeger uitgevoerd om geesten uit te drijven.

China

- Chinese feesten -

Begin april, op de 12e dag van de derde maanmaand, is er het Feest van Qingming. Het is de dag der doden. Op die dag worden er wierook en namaakbiljetten verbrand ter ere van de voorvaders.

Paragraaf 2.2 De grafschoonmaakdag, het drakenbootfeest en de Zeven Zusters Dag

De Qingmingjie (tjenk-mienk-tje), 'helder-en-schoon-feest', of ook wel genoemd de 'grafschoonmaakdag' vindt ieder jaar plaats op 5 april. Het is de dag waarop mensen hun voorouders herdenken door hun graven schoon te maken en respect te betuigen aan de overledenen. Op die dag worden dus de graven van de familieleden schoongeveegd, bewierookt en van bloemen, eten en drinken voorzien. Verbrande namaakbankbiljetten moeten voorkomen dat het hun aan iets tekort komt. Begraafplaatsen bevinden zich meestal op het platteland, zodat een bezoek vaak een familie-uitstapje wordt en door het picknicken en vliegeren krijgt de dag een feestelijk tintje. Het is ook een dag om te genieten van de schoonheid van de lente.

Het drakenbootfeest vindt plaats op de vijfde dag van de vijfde maanmaand en wordt gevierd ter herinnering aan de vaderlandslievende dichter Qu Yuan. De dichter pleegde in 278 voor Chr. zelfmoord in een rivier toen zijn land door een ander land veroverd werd. De legende wil dat de dorpingen balletjes kleefrijst in de rivier gooiden om te verhinderen dat de vissen het lijk van de dichter zouden opeten terwijl zij het probeerden te bergen. Het voorval wordt herdacht met drakenboottraces en het eten van rijstballetjes of knoedels gevuld met vlees en verpakt in bamboebladeren. Tijdens de drakenboottraces dagen groepen roeiers elkaar uit in boten met op de boeg een drakenkop.

Ook de Chinezen kennen de Valentijnsdag. Bij hen wordt het ook wel de Zeven Zusters Dag genoemd. Deze wordt gevierd op de zevende dag van de zevende Chinese maanmaand.

Paragraaf 2.3 Het Chung Yuan, het Maanfeest, het Chung Yeung en het feest de Winterzonnewende

Op de vijftiende dag van de zevende maand vindt het Chung Yuan (Hellefeest) plaats. Dit is het feest van de hongerige geesten. De hele zevende maand staat in het teken van de geesten van de overledenen, omdat dan de poorten van de hel open staan en ze vrij op aarde kunnen rondlopen. Op deze vijftiende dag mogen ook de ongelukkige geesten rondzwerven. Dit zijn de geesten die wees zijn, die ver van huis zijn overleden, verdronken zijn, of die geen nageslacht hebben zodat er niemand is die ze vereert. Op die dag wordt er dan ook in de huizen wierook gebrand, wordt er gebeden en worden er bundels papieren namaakgeld verbrand. Ook voor de zwervende geesten wordt gezorgd. Voor hen worden er vuren langs de weg aangestoken, waar zij zich aan kunnen warmen. Ook wordt er op straat voedsel en fruit aan hen geofferd en worden er opera's opgevoerd. Dit alles heeft het doel dat de geesten een vrolijke avond hebben, voordat ze weer voor een heel jaar verdwijnen.

China

- Chinese feesten -

Het Midherfstfeest of het Maanfeest wordt gevierd op de vijftiende dag van de achtste maanmaand. Als dan de oogstmaan het helderst is, komen de Chinezen bij elkaar om naar de maan te kijken en speciale koekjes te eten. De Chinezen noemen het feest zhongqiuje (je zegt: tsjonk-tjoe-tje). De kinderen mogen op deze feestdag 's avonds met lantaarntjes door de straten trekken.

Het Chung Yeung feest is een Chinees volksfeest. Het is het feest van het beklimmen van de Hoogten. In China worden de graven meestal op heuvels en andere hoogten gemaakt. Als de Chinezen een bezoek brengen aan de hoogten, brengen ze dus een bezoek aan de graven van voorouders en familie.

Het laatste grote feest voor het Chinees Nieuwjaar is de Winterzonnwende (Dong Zhi). De hele familie komt voor dit feest bijeen onder het genot van lekkere hapjes. Ook tijdens deze dag worden de voorouders vereerd.

Paragraaf 3

Waarvoor worden de data van de feesten bepaald?

Deze paragraaf gaat over de data van feesten en de zonne- en maankalender.

Paragraaf 3.1 Data van feesten

De data van de volksfestiviteiten worden bepaald op basis van een historische kalender. De twee elementen die bepalen hoe de tijd wordt ingedeeld, zijn de Zon en de Maan, die respectievelijk de zonne- en maankalender beheersen. Terwijl de Gregoriaanse kalender, die in 1912 uit het Westen is geïmporteerd, nu algemeen gebruikt wordt, wordt de oude zogeheten 'lunaire-solaire' kalender nog steeds in plattelandsgebieden gebruikt. In plaats van in twaalf maanden is de zonnekalender opgedeeld in 24 perioden van elk vijftien dagen. Daarbij worden de jaren ingedeeld in cycli van zestig jaar.

Paragraaf 3.2 De maankalender

De maankalender wordt vooral gebruikt voor de evenementen en festivals ter herdenking van een speciale gelegenheid.

De Chinese kalender heeft per jaar twaalf of dertien maanden. De maanden hebben negenentwintig dagen ('kleine maanden') of dertig dagen ('grote maanden'). Zeven keer in de negentien jaar wordt een extra dertiende (schrikkel)maand ingevoegd.

Het begin van een maand wordt vastgesteld door waarneming, en wordt meestal wel een paar jaar vooruit berekend, maar het is niet volledig vooruit te berekenen.

De dagen en maanden hebben geen namen, maar zijn genummerd van één tot zeven (zeven dagen) en van één tot twaalf (twaalf maanden). In een schrikkeljaar komt er een dertiende maand bij. De plaats van die extra maand hangt af van de bewegingen van de zon door de tekens van de dierenriem. Dit is ook zo bij de hindoekalender.

China

- Chinese feesten -

Een dag van vierentwintig uur wordt ingedeeld in twaalf keer twee uur (het Chinese 'uur'). Wij zouden zeggen dat een dag 's avonds om elf uur begint, in plaats van om twaalf uur middernacht.

Paragraaf 3.3 De zonnecalender

De zonnecalender hielp bij het vaststellen van het juiste moment voor het planten van gewassen. *Qingming*, een van de belangrijkste festivals, wordt ook vastgesteld aan de hand van de zonnecalender. De vierentwintig perioden die opgedeeld zijn in 15 á 16 dagen, de *jie's*, hebben een eigen naam. Die naam hangt samen met activiteiten bij het bebouwen van het land of de weersgesteldheid. *Qingming* bijvoorbeeld betekent 'puur en helder', het vindt ook plaats in het voorjaar. Het zonnejaar begint op 4 of 5 februari, het begin van de lente. Het tijdstip van de *jie's* staat vast. Een aantal namen van *jie's* zijn (de Nederlandse vertaling van het Chinese woord): Begin van de lente (februari), Lente-avond (maart), Regenbuien (april), Kleine oogst (mei), etc.

De indeling in *jie's* heeft invloed op het bepalen van de extra schrikkelmaand van de gemengde kalender. Meestal bevat een maanmaand twee wisselingen in de *jie*-periodes. Maar er zijn maanmaanden met maar één wisseling. De feesten vinden jaarlijks op dezelfde dag in dezelfde Chinese maand plaats. Met behulp van de maankalender is het makkelijk om de overeenkomstige westerse datum te bepalen.

Maand	Dag	Feest
1	1	Chinees Nieuwjaar
	7	Ieders verjaardag
	9	Verjaardag van de Jade Keizer
	15	Lantaarnfestival
2	19	Verjaardag Kwan-yin
5	5	Drakenbootfestival
7	7	Chinese Valentijnsdag
	15	Chung Yuan (Hellefeest)
8	15	Midherfstfeest (Chinees Maanfeest)
	27	Geboortedag van Confucius
9	9	Chung Yeung feest
11	17	Verjaardag van O-me-t'o-fo

China

- Chinese feesten -

Paragraaf 4

Welke attributen zijn meest voorkomend voor Chinese feesten en wat is de gedachte daarachter?

De meest voorkomende attributen bij de Chinese feesten zijn vuurwerk en de draken. Ook het eten neemt een belangrijke plaats in tijdens de feesten. Verder valt het op dat deze feesten vooral met de familie gevierd wordt en dat de Chinezen doen aan voorouderverering.

Paragraaf 4.1 Vuurwerk

Chinezen zijn al eeuwenlang experts in het bedenken en maken van allerlei soorten vuurwerk. Zij hebben het vuurwerk uitgevonden. Vuurwerk werd in China al zo'n tweeduizend jaar geleden gebruikt. Dat gebeurde bij grote feesten als het Chinees oud en nieuw, met als doel om boze geesten te verdrijven. Men geloofde dat de eerste rotjes waarschijnlijk bestonden uit bamboestengels, die iemand in het vuur heeft gegooid. De staafjes knetterden en werden zwart, en na een tijdje ontploften ze onverwacht. Bamboe groeit zo snel dat luchtzakken en sap vast komen te zitten in de wanden van de stengels. Bij verhitting zet de lucht in de stengel zich uit en uiteindelijk barst het met een knal. Het vreemde geluid, wat nog nooit eerder gehoord was, maakte mensen en dieren vreselijk bang. De Chinezen dachten dat als het levende wezens zo bang maakte, het waarschijnlijk ook geesten zou verjagen - vooral de boze geest Nian, waarvan werd geloofd dat deze gewassen en mensen at. Hierop werd het gebruikelijk voor hen om groene bamboe in een vuur te gooien tijdens Chinees Nieuwjaar, om Nian en andere geesten te verjagen, waardoor mensen waren verzekerd van geluk en voorspoed voor de rest van het jaar. Deze geesten nemen een belangrijke plaats in China in. China is ook wel het rijk van de geesten en schimmen. Zij geloven dat de mensen voortleefden op allerlei manieren. Zo leefden de mensen die voorbeeldig geleefd hadden voort als geesten. Mensen die het minder goed gedaan hadden, werden schimmen. Beide soorten mensen stierven en moeten ook begraven worden. Als geesten bleven ze zich bemoeien met menselijke aangelegenheden. De Chinezen deden daarom alles wat ze konden doen om ze te beïnvloeden en zo veel mogelijk zeker te stellen dat hun inmenging voor hen gunstig uitpakte. Volgens de Chinezen waren geesten overal. De hemelen waren er vol mee. Elke berg en stroom was bezield met een geest. Alle planten en dieren waren deel van het religieuze systeem van het Chinese volk.

Paragraaf 4.2 De draak

De draak is een mythisch figuur uit de Chinese mythologie. De draak is in China een wezen wat geluk en voorspoed brengt en in de mythologie nauw verbonden is aan het keizerhuis en de keizer. Draken staan symbool voor de keizerlijke macht en zijn brengers van regen en vruchtbaarheid. De gedachte is dat als je de draak en de hemelse harmonie verstoort dan kost dat je leven op aarde. De Chinezen kennen vier hemelse dieren. De Chinese draak is daar een van, maar naast de draak kennen de Chinezen ook de Feniks, de Schildpad en de Eenhoorn. De Chinese draak wordt gezien als de stichter van de Keizerlijke familie. De Chinese draak is door een geleerde, Wang Fu beschreven. Chinese draken hebben negen verschillende kenmerken. Een Chinese draak heeft het hoofd van een kameel, de ogen van een konijn, de oren van een koe, het gewei van een hert, de buik van een schelp, de nek van een slang, de klauwen van een adelaar, de poten van een tijger en 117 schubben van een

China

- Chinese feesten -

karper. Van deze 117 schubben zijn er 81 positief geladen (yang) en 36 negatief geladen (yin). De draak kan met deze negatief geladen schubben overstromingen, droogtes, vloedgolven en stormen veroorzaken. In China wordt zo verteld dat een van de ergste overstromingen wordt veroorzaakt doordat een sterveling (een mens) een draak heel erg boos heeft gemaakt.

Paragraaf 4.3 Eten

Eten neemt een belangrijke plaats in bij de Chinese feesten. Bij veel feesten heeft het eten betekenis wat ook verbonden is aan het feest. Zo eten de Chinezen tijdens de Yan Yat rauwe vis met de gedachte dat ze dan langer leven. Tijdens het lantaarnfestival eten de Chinezen yuanxiao. Dit zijn gevulde rijstballen die eenheid en gezinsharmonie symboliseren. Tijdens het maanfeest eten de Chinezen maankoeken, dit zijn koeken in de vorm van een maan.

Paragraaf 4.4 Feest vieren met de familie

Wat u ook ongetwijfeld veel naar voren ziet komen is dat de feesten met familie gevierd wordt. De Chinese maatschappij kent heel sterke familiebanden. Het confucianisme maakte de familie tot kern van de organisatie, met de vader aan het hoofd, een zoon om de vader te gehoorzamen en een vrouw om haar vader of echtgenoot te gehoorzamen. De grootouders, ooms, tantes, neven en nichten maken deel uit van een hechte familiekliek. Het gezamenlijk eten met de hele familie is een belangrijke traditie.

Paragraaf 4.5 Voorouderverering

De voorouderverering is karakteristiek voor China. De Chinezen geloven dat de levenden met hun voorvaders in de hemel konden 'praten'. De meeste families hadden vroeger thuis een altaar voor dodenoffers en op ritueel bronzen vaatwerk stonden vaak inscripties die vertelden over de wapenfeiten en het aanzien van de familie. Voor het altaar werden dagelijks wierookstokjes gebrand. In ruil voor dat alles moesten de geesten de levenden beschermen en bijstaan. Tegenwoordig komt de voorouderverering veel minder in deze vorm voor en gebeurt het alleen tijdens de speciale feesten.